

Vilniaus universiteto bibliotekos skaitmeninimo prioritetai

Dokumentų rinkiniai ir kolekcijos

I. KNYGOS

1. 1547-1940 m. leistos knygos lietuvių kalba

- **Lietuviškų knygų fondas**

Tai vienas pačių vertingiausių VUB Retų spaudinių skyriaus fondų, turtingiausias Lietuvoje senųjų lietuviškų knygų rinkinys.

- **Vilniaus medicinos draugijos biblioteka**

Tai 1805–1914 ir 1920–1939 m. prie Vilniaus universiteto Medicinos fakulteto veikusios Vilniaus medicinos draugijos sukaupta biblioteka, kurioje yra XVI–XX a. pr. knygos, periodika, disertacijos medicinos tematika. Ši kolekcija taip pat yra mažai žinoma tyrinėtojams – yra likęs tik senas rankraštinis kortelinis abėcėlinis katalogas.

2. XVI-XVIII a. Lietuvos knygos ne lietuvių kalba

- **Vilniaus akademijos spaustuvės (1576–1805) leidiniai**

Stambiausio Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės spaudos centro XVI–XVIII a. produkcija: knygos, periodika, smulkūs spaudiniai.

- **Bibliotheca Academiae Vilnensis**

Tai istoriškai susiformavęs VUB fondas. Jame – knygos iš Žygimanto Augusto, Sapiegu, G. Albinijaus, V. Protasevičiaus, universiteto profesorių asmeninių rinkinių.

- **Kirilica**

XVI–XIX a. knygos, išspausdintos seniausia slavų abėcėle, taip vadinama, *kirilica*. Didžioji jų dalis buvo išleista LDK spaustuvėse: Vilniuje, Vievėje, Lvove ir kt.

II. PERIODIKA

1. Periodika lietuvių kalba

- **Lietuviški periodiniai leidiniai iki 1918 m.**

VU bibliotekos Retų spaudinių skyriuje saugomi periodiniai leidiniai.

- **Lietuviški periodiniai leidiniai 1919-1947 m. leisti Lietuvoje ir išeivijoje**

2. Periodika užsienio kalbomis

- **Lietuvoje leisti žydų periodiniai leidiniai**

Iki 1940 m. Lietuvoje leisti žydų periodiniai leidiniai – nuolatinis užsienio mokslininkų domėjimosi objektas.

III. RANKRAŠČIAI

1. Bažnytiniai dokumentai

- **bažnyčių ir kituose fonduose esančios Romos katalikų bažnytinės gimimo, santuokos ir mirties metrikų knygas.**

2. LDK dokumentai

- **LDK teismų knygos**
- **Inventoriai, XVI a. – 1942 m.**

Šiame rinkinyje sukaupti dokumentai yra svarbūs Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės istorinio palikimo tyrinėtojams. Tai šaltinis įvairioms šios valstybės praeities gyvenimo sritims tirti. Didelės apimties rinkinio, kurio chronologinės ribos apima XVI–XIX a., turinį sudaro LDK įvairių konfesijų bažnytinių institucijų administravimo, turto ir veiklos dokumentai: valdovų privilegijos bažnyčiai, turto užrašymo aktai, bažnyčios vadovų įsakų ir nurodymų registravimo knygos, vienuolynų dienoraščiai, vizitacijos; valstybinių ir privačių valdų nuosavybės dokumentai, inventoriai, miestų savivaldos, miestelių, dvarų, seniūnijų valdytojų aktai ir nuostatai, įvairiuose LDK veikusiuose teismuose nagrinėtų bylų dokumentai. Yra valstybinių institucijų dokumentų – seimo nutarimų, valdovo bei pareigūnų įsakų, generalgubernatoriaus archyvas, Vilniaus miesto policijos archyvas, Vilniaus akademijos bei kitų švietimo įstaigų turto ir veiklos dokumentų, nemažas masonų organizacijų archyvas, garsių LDK giminių (Radvilų, Sapiegų, Oginskių, Solohubų, Tiškevičių) dokumentai.

- **Mišrus fondas, 1501–1860 m.**

Lietuvos Didžiosios kunigaikštystės (dabar teritorijos įeinančios į Lietuvos, Lenkijos, Baltarusijos, Ukrainos valstybių sudėtį) XVI a. – 1944 m. rankraštiniai ir spausdinti dokumentai. Yra LDK didžiųjų kunigaikščių fundacijos bažnyčioms, privilegijos miestams ir didikams. Nemažą fondo dalį sudaro įvairių konfesijų bažnyčių ir vienuolynų administravimo, turto, pastoracinės ir edukacinės veiklos dokumentai: Romos popiežių apaštaliniai laišakai, bulės ir indulgencijos, Vilniaus vyskupų raštai, Lietuvos ir Baltarusijos bažnyčių ir vienuolynų (bernardinų, bonifratrų, pranciškonų, augustinų, dominikonų, reguliariųjų kanauninkų, bazilijonų ir kt.) fundaciniai raštai, inventoriniai aprašymai, teisminių procesų dėl turto dokumentai. Nemažą fondo dalį sudaro didikų ir bajorų šeimų archyvai. Miestų administracijos įstaigų, cechų dokumentai, Carinės Rusijos Šiaurės Vakarų gubernijų administracijos, valstybinių dvarų, švietimo įstaigų dokumentai ir kt.

- **Mokslo muziejuje saugomi rankraščiai**

Dokumentų originalai su Lietuvos valdovų (Pradedant Žygimantu Senuoju) autografais, rankraštinės XVII–XVIII a. knygos, tame tarpe ir Mato Pretorijaus “Prūsijos įdomybių” originalas

su autoriaus piešiniais ir seniausia Lietuvoje rankraštinė knyga lotynų kalba „Giesmės Marijai“ (Pergamentas, XIV a. pradžia).

3. Vilniaus universiteto dokumentai.

- **Academia et universitas Vilnensis (1579–1773) (1584–1864)**
- **Vilniaus švietimo apygardos globėjo kanceliarija (A. Čartoriskio kuratoriumas) (1650–1837)**
- **Traktatai ir mokslo darbai (XVIa. – 1908 m)**
- **Senojo universiteto profesorių archyvai**
- **Vilniaus medicinos draugijos archyvas**

4. Lituanistinė medžiaga ir Lituanika

- **Vytauto Didžiojo universiteto bibliotekos rankraščių rinkinys (Lietuvos visuomenės, mokslo ir kultūros veikėjai (1588–1930 m.))**

Fondo visumą sudaro įvairių įstaigų ir asmenų Vytauto didžiojo universiteto bibliotekai dovanoti įvairios apimties archyvai.

IV. KARTOGRAFIJA

1. Kartografijos fondas

Tai vienas pačių reikšmingiausių ir seniausių kartografijos rinkinių, kurio pagrindą sudaro Vilniaus universiteto profesoriaus J. Lelewelio padovanoti XV–XIX a. atlasai ir žemėlapiai.

V. SPECIALIOS KOLEKCIJOS

- 1. Rankraštinės gaidos (XIV–XX a.)**
- 2. Architektūriniai planai ir brėžiniai (XVI–XX a.)**
- 3. Žemės planai (1719–1903)**
- 4. Fotografijos (1873–1977)**
- 5. Autografai (1519–1964)**
- 6. Karaimika**
- 7. Grafikos kabineto XV – XIX a. rinkinys.**
- 8. Mokslo muziejau rinkiniai (ne dokumentai)**

Vilniaus universiteto jubiliejiniai ir atminimo medaliai, insignijos, XVIII a. karaliaus Stanislovo Augusto Poniatovskio dvaro graverių medalių rinkinys „Lenkijos karaliai“.

Numizmatika: XII–XV a. sidabro lydiniai – Lietuvos ilgieji, Didžiojo Naugardo rubliai, Kijevo grivinos (Vilniaus Ribiškių lobis).